

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10CoCsp/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122200867
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122200867.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobcu: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice – mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, o vydanie bezdôvodného obohatenia, určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 7Csp/8/2022-224 zo dňa 1.2.2023 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.6.2015, je bezúročný a bez poplatkov. Žalovaného zaviazal vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 5.473,32 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.473,32 eur odo dňa 27.1.2022 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.6.2015 v časti 2., ostatné ustanovenia bod. 6. v znení: „Ak dlžník neuhradí splátku úveru riadne a včas, banka môže okrem zaplatenia úrokov z omeškania požadovať od dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25,- eur, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. O trovách rozhodol tak, že žalobca má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal zo zistenia, že dňa 15.6.2015 uzatvoril žalobca v pozícii dlžníka so žalovaným ako veriteľom Zmluvu o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 24.000,- eur, ktorý sa zaviazal splácať pri úrokovej sadzbe 11,90 % ročne, v mesačných splátkach 351,53 eur vždy do 27. kalendárneho mesiaca, počnúc od 27.7.2015, v počte splátok 108, s konečnou splatnosťou 27.6.2024. Ročná percentuálna miera nákladov predstavovala 11,50 %, priemerná hodnota bola 10,39 % a celková čiastka spojená s úverom bola vo výške 37.963,42 eur. Z výpisu z účtu žalobcu vyplynulo, že dňa 26.5.2018 zaplatil žalovanému mimoriadnu splátku 18.248,33 eur. Z poskytnutého úveru vo výške 24.000,- eur tak žalobca zaplatil žalovanému sumu vo výške 29.473,32 eur. Z prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 26.7.2021 vyplýva, že dňa 8.2.2021 predložil

žalobca združeniu zmluvu o splátkovom úvere zo dňa 15.6.2015, bol informovaný, že mu vznikol nárok na bezdôvodné obohatenie vo výške 5.473,32 eur.

3. V Zmluve o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.6.2015 absentuje odplata v súlade s § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch, a to podľa osobitných predpisov, čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru v súlade s § 11 ods. 1 písm. b) Zákona o spotrebiteľských úveroch. Pre absenciu tejto náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy, ktorá v zmluve absentuje, v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) Zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvárania zmluvy, je úver bezúročný a bezpoplatkový, čím žalobcovi vzniklo právo požadovať od žalovaného plnenia zaplatené mu nad rámec poskytnutej istiny. Nebolo spornou skutočnosťou, že žalobcovi bol poskytnutý úver vo výške 24.000,- eur, z ktorého zaplatil sumu 29.473,32 eur. Rozdiel vo výške 5.473,32 eur tak súd zaviazal žalovaného žalobcovi zaplatiť. O úroku z omeškania súd rozhodol v súlade s § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády číslo 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a žalobcovi priznal úrok z omeškania z dlžnej sumy deň nasledujúci po doručení žaloby žalovanému, t. j. odo dňa 27.1.2022, keďže žalobca nepreukázal súdu skoršie doručenie výzvy adresovanej žalovanému na vydanie bezdôvodného obohatenia.

4. Námietku premlčania považoval súd za nedôvodnú. Žaloba žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia bola súdu doručená dňa 19.1.2022. K žalobe žalobca predložil prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 26.7.2021, mimoriadnu splátku úveru vo výške 18.248,33 eur zaplatil žalovanému dňa 26.5.2018. Žalobný návrh žalobcu nie je premlčaný, tak v subjektívnej, ako aj v 10 ročnej objektívnej premlčacej dobe. Dvojročnú subjektívnu premlčaciu dobu súd počítal odo dňa porady žalobcu v Združení na ochranu spotrebiteľa HOOS, kedy bol zo strany tohto združenia poučený a informovaný o absencii obligatórnych náležitosti zmluvy o úvere a o možnosti požadovať od žalovaného plnenia, ktorú mu preplatil nad rámec poskytnutej istiny. Analogická aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-485/19 zo dňa 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2022, sp. zn. 7Cdo 268/2021). Z tohto dôvodu nárok žalobcu nie je premlčaný ani v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe a ani v desaťročnej objektívnej premlčacej dobe, ktorú súd počítal od momentu zaplataenia mimoriadnej splátky žalobcom žalovanému.

5. Ako posledným sa súd zaoberal určením neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v časti 2., bod 6. zmluvy, podľa ktorého, ak dlžník neuhradí splátku úveru riadne a včas, banka môže okrem zaplataenia úrokov z omeškania požadovať od dlžníka aj zmluvnú pokutu za každý prípad omeškania vo výške 25,- eur, a to najviac do výšky určenej podľa právnych predpisov. Uvedenú zmluvnú podmienku súd vyhodnotil v celom rozsahu ako neprijateľnú. K názoru žalovaného, že spotrebiteľ sa nemôže v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhať určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, súd uviedol, že žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Z tohto taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Tento výklad je v súlade s judikatúrou Európskeho Súdneho dvora, ktorého charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho - ktorého porušenia povinností a ani výšku dlhu, predstavuje samo o sebe neprijateľnú zmluvnú podmienku. K neprijateľnej zmluvnej podmienke titulom štandardnej typovej formulárovej zmluvy a neinformovania spotrebiteľa o výške zmluvnej pokuty z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná, dospel aj Krajský súd v Prešove vo svojom rozhodnutí 25Co/49/2019 z 21.11.2019. O individuálne ustanovenie by sa jednalo vtedy, ak by táto v čase dojednanja bola výsledkom dohody tak žalobcu, ako aj žalovaného. O individuálnom dojednaní však nemožno hovoriť, ak si zákazník zvolí určitú formu záväzku, avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní v zmluve, minimálne z toho pohľadu, či ich nemôže vylúčiť. Takáto voľba je len iluzórna a zároveň vytvárajúca efekt bludiska ďalších záväzkov. Takáto sankcia zmluvnej pokuty je len jednostranná a sledujúca ním záväzky veriteľa na včasné plnenie povinností zo strany dlžníka. Zmluvná pokuta je dojednaná len pre prípad porušenia povinností dlžníka, nie aj pre prípad veriteľa v čase porušovania povinností, dlžník je sankcionovaný viac ako porušenie povinností veriteľa. Za porušenie povinností dlžníka je možné žiadať úroky z omeškania, v dôsledku čoho je zmluvná pokuta len ďalšou duplicitnou sankciou za omeškanie.

6. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 a 2 CSP.

7. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a zaviazhe žalobcu na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Odvolanie podal z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

9. Namietal porušenie záväzných požiadaviek, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z právne záväzných aktov Európskej únie a ich záväznej interpretácie zo strany Súdneho dvora Európskej únie a ktoré majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky (čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Náležitosť tzv. odplaty podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 1 a 1a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka nie je v Smernici 2008/48 vôbec upravená, najmä nie je uvedená v jej článku 10, ktorý záväzne vypočítava povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Táto náležitosť bola pritom do slovenského transpozíčného predpisu - zákona č. 129/2010 Z. z. - zakomponovaná s účinnosťou odo dňa 1.4.2015 novelizáciou vykonanou zákonom č. 35/2015 Z. z. Avšak už onedlho, s účinnosťou odo dňa 1.5.2018, bola zrušená novelizáciou vykonanou zákonom č. 279/2017 Z. z. Súd nebol oprávnený pristupovať k zákonu č. 129/2010 Z. z. ako izolovanému vnútroštátnemu predpisu a ignorovať jeho hlavné poslanie implementácie únijnej legislatívy spotrebiteľských úverov, a predovšetkým jedného z jeho hlavných pilierov spočívajúceho v požiadavke plnej harmonizácie. Ten o. i. znamená, že žiaden členský štát nie je oprávnený zaviesť vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré by neboli výslovne vypočítané a dovoľené v ustanovení článku 10 Smernice 2008/418, resp. ktoré by s ním boli v rozpore. Samotná okolnosť, že slovenský zákonodarca porušil požiadavku plnej harmonizácie, keď novelizáciou č. 35/2015 Z. z. zaviedol náležitosť zmluvy - odplatu podľa Občianskeho zákonníka - založila povinnosť súdu aplikovať a interpretovať zákon č. 129/2010 Z. z. spôsobom, ktorý zaručí plnú účinnosť Smernice 2008/48. Sekundárne takisto platí, že napadnutý rozsudok je v rozhodujúcich ohľadoch v rozpore s jednoznačnými závermi rozsudku C-42/15, a je takto porušením požiadavky, aby aplikačná prax vnútroštátneho orgánu reflektovala aj judikatúru Súdneho dvora, ktorá bola sformovaná za účelom záväzného výkladu smernice.

10. K porušeniu procesných práv žalovaného došlo ignorovaním jeho rozsiahlej obrany o nutnosti pomeriavať procesný nárok žalobcu kritériami proporcionality. Aj tu súd prvej inštancie rezignoval na plnohodnotnú aplikáciu postulátov únijnej judikatúry, premietnutých najmä do výrokov a odôvodnenia rozsudku C-42/15. Súd totiž opomenul, že zásadnú dôležitosť pre prejednávanú vec vykazuje aj výrok 4. rozsudku C-42/15. Predmetný výrok bol pritom v rozsudku C-42/15 odôvodnený o. i. argumentáciou, výslovne sa zapodievajúcou požiadavkou proporcionality. Z výroku i odôvodnenia rozhodnutia Súdneho dvora vyplývajú dva nesmierne dôležité postuláty, a to, že uplatňovanie sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti nesmie byť „automatické“ a šablónovité, naopak, musia sa vždy zohľadniť okolnosti konkrétneho prípadu a skúmať najmä možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Súdny dvor považuje aktiváciu sankcie úplnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti za odôvodnenú v prípade absencie takých náležitostí, akými sú najmä ročná percentuálna miera nákladov, počet a frekvencia splátok alebo požadované záruky a poistenie. Nič z uvedeného sa však do argumentácie napadnutého rozsudku nepremietlo. Žiadne konkrétne okolnosti, vrátane prípadnej ujmy na právach a informovanosti spotrebiteľa, neboli ani len tvrdené, ani súdom inak zistené, t. z. celá žalobná argumentácia mala výlučne abstraktný charakter. Rovnako boli znegované zrejmé fakty, vyplývajúce zo samotného obsahu zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 15.6.2015, a to, že hneď v jej úvodnom ustanovení boli jednoznačným a transparentným spôsobom uvedené zásadné zmluvné náležitosti: úroková sadzba, výška a počet splátok, konečná splatnosť úveru, ročná percentuálna miera nákladov, celková čiastka spojená s úverom, výška poplatkov. Ich prítomnosť je významná práve z dôvodu, že poskytli spotrebiteľovi plnú informačnú kvalitu pre posúdenie rozsahu jeho záväzku. Napadnutý rozsudok nijako neobjasnil, v čom mala byť informovanosť spotrebiteľa negatívne dotknutá absenciou údajov o odplate podľa Občianskeho

zákonníka; tento, naopak, v praxi pôsobil extrémne mäťúco, keďže bol spojený so špecifickým spôsobom výpočtu, v dôsledku ktorého mal v zmluve nezmyselne figurovať ďalší údaj o „odplati“ úveru, ktorý sa však svojou hodnotou líšil od úrokovej sadzby i ročnej percentuálnej miery nákladov. Je pritom nespochybniteľné, že úroky a poplatky predstavujú hlavný zisk pre veriteľa z každého úverového obchodu, nielen spotrebiteľského. Argumentácia súdu prvej inštancie, podľa ktorej by prosté neuvedenie údajov o odplati podľa Občianskeho zákonníka, avšak pri súčasnom transparentnom uvedení takých náležitostí ako výška úrokovej sadzby, výška jednotlivých poplatkov a ročná percentuálna miera nákladov, malo mať za následok zánik nároku veriteľa na úverovú odplatu, predstavuje extrémny exces z toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných právnou úpravou. Nejde o žiadnu okolnosť, ktorá by reálne negatívne poznamenávala schopnosť spotrebiteľa poznať rozsah jeho záväzku.

11. Vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky o zmluvnej pokute žalovaný namietal, že súd sa vôbec nezapodieval otázkou, či je určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vôbec užitočné pre žalobcu a či toto určenie môže plniť hlavnú, preventívnu funkciu určovacieho rozsudku. Žalobca neprodukoval vonkoncom žiadne tvrdenie, ako sa napadnutá zmluvná podmienka negatívne prejavuje do jeho právneho postavenia, resp. ako by sa prípadný kladný určovací výrok pozitívne premietol do jeho právnej sféry. Žiadne zisťovanie v danom ohľade nevykonal ani súd prvej inštancie. Nevenoval žiadnu pozornosť napr. faktu, že žalobca neuplatnil žiaden reštitučný alebo satisfakčný nárok, ktorý by mal rezultovať z použitia zmluvnej podmienky. Práve žalobcu zaťažovali procesné bremená ohľadom okolností, že príslušný určovací návrh má predstavovať vhodný procesný nástroj na ochranu jeho ohrozeného alebo porušeného práva.

12. Úplne bolo ignorované aj preventívne a sankčné pôsobenie dojednaní o zmluvnej pokute, ktoré je z povahy spojené s protiprávnym správaním dlžníka (inými slovami, ak dlžník riadne a včas plní svoje povinnosti, príslušná zmluvná podmienka sa voči nemu nemôže nikdy aktivizovať). Súd prvej inštancie však bral zreteľ iba na záujmy protiprávne konajúceho subjektu, ale nie už na oprávnené záujmy veriteľa, najmä na jeho legitímny záujem na riadnom splácaní úverovej pohľadávky. Súd sa vôbec nevyporiadal s ustanovením § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. Napadnutý rozsudok takto totiž zjavne vzhliadol nerovnováhu vo vzájomnom postavení strán v okolnosti, že zmluvná podmienka o zmluvnej pokute môže byť za určitých okolností neprimeraná. Takýto prístup je však v príkrom rozpore s obsahom právnej normy v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je kritériom neprijateľnosti výlučne neprimerane vysoká sankcia. Inými slovami, aby mohla byť zmluvná podmienka spojená s atribútom neprijateľnosti, musí byť sankcia neprimerane vysoká vždy (za každých okolností), a nielen niekedy (za určitých okolností). Súd tu zamenil dva diametrálne odlišné právne inštitúty - neprijateľnosť zmluvnej podmienky so zneužitím práva. Hlavnou odvolacou námietkou je však absencia akéhokoľvek odôvodnenia, prečo súd prvej inštancie neuznal ani zásadnú obranu, že nebolo zistené porušenie osobitných zákonných povinností, ktorých hlavným cieľom je práve ochrana spotrebiteľa pred neprimeranými sankciami za omeškanie.

13. Žalobca navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

14. Vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že žalovaný sa mylne domnieva, že určenie NZP je neprípustné pre rozpor s ustanoveniami CSP. Predmetná žaloba predstavuje efektívny procesný prostriedok pre spotrebiteľa, aby bola zabezpečená ochrana ohrozených a porušených práv v dôsledku nedodržania povinnosti žalovaného ako dodávateľa nepoužívať neprijateľné zmluvné podmienky vo formulárových zmluvách, ako aj nekalých obchodných praktík pri ich uzatváraní. Žalovaný vykladá ustanovenie § 137 CSP tak, ako keby tento uzakoňoval taxatívny výpočet možných žalôb, brániac spotrebiteľovi podať žalobu o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru alebo neprijateľnosti zmluvných podmienok. Prítom CSP ponechal exemplatívny výpočet druhu možných žalôb, teda prípustné sú aj iné žaloby, ako sú vymenované v § 137 CSP. S poukazom na čl. 3 ods. 2 CSP nie je možné nebrať na vedomie význam slova „najmä“ v § 137 CSP. Zákonodarca dokonca počíta, okrem iných alternatív, aj s alternatívou len určovacieho výroku už priamo v CSP v ust. § 298 CSP. Dostatočnú legitimitu na podanie určovacej žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ale aj iné určovacie žaloby s cieľom ochrany spotrebiteľa poskytuje ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ale aj § 53a ods. 1 OZ.

15. Čo do absencie obligatórných náležitostí, a to doby trvania zmluvy, predpokladov pre výpočet RPMN, celkovej čiastky a odplaty, žalobca zotráva na všetkých svojich doterajších tvrdeniach a argumentácii. Síce Smernica 2008/48/ES predstavuje plnú harmonizáciu, avšak citovaná Smernica obsahuje aj čl. 10 ods. 2 písm. u), podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje „prípadne iné zmluvné podmienky“, t. j. zákonodarca vo svojom vnútroštátnom práve môže doplniť ďalšie obligatórne náležitosti aj mimo uvedených náležitostí podľa tejto Smernice. Z tohto dôvodu záver súdu o absencii odplaty je správny. Smernica 2008/48/ES však v sporoch medzi jednotlivcami nemá priamy účinok, ako nemôže mať v tomto prípade ani účinok nepriamy nakoľko pri takomto eurokonformnom výklade, ako to uvádza žalovaný, by sa jednalo o výklad contra legem. Vzhľadom na cieľ citovanej Smernice dosiahnuť vysokú úroveň ochrany záujmov spotrebiteľov, tak záver o absencii náležitosti spotrebiteľskej zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. j) nie je v rozpore s danou Smernicou.

16. Vo vzťahu k zmluvnej pokute, ťažisková argumentácia o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky vyplývala z generálneho ustanovenia § 53 ods. 1 OZ. Zmluvná pokuta predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku aj podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože požaduje od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku. V konkrétnom prípade ide o zmluvnú pokutu za akékoľvek každé omeškanie, t. j. aj 1 cent, pričom nie je ani časovo obmedzená, v akých periódach ju môže dodávateľ vyrubiť. Zmluvné ustanovenie nepočíta ani so žiadnymi prípadnými objektívnymi dôvodmi na strane spotrebiteľa, resp. s dôvodmi ktoré spotrebiteľ nezavinil. Limitovaná nie je ani vo výške súčtu všetkých nesplatených splátok po odpočítaní zostatku istiny. Takto formulovaná zmluvná pokuta je neobmedzená a môže byť účtovaná žalovaným jednostranne, podľa vlastnej úvahy. Podstatným predpokladom prijateľnosti zmluvnej podmienky je predovšetkým jej individuálne dojednanie. V prípade zmluvnej pokuty sa jedná o zmluvnú podmienku, ktorá nebola vôbec individuálne dojednaná a navyše spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože od neho požaduje neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením pohľadávky. Zmluvná pokuta umožňuje získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, keďže žalovaný požaduje paušálne plnenie nad rámec skutočných a účelných výdavkov. Pokiaľ žalovaný poukazuje na § 53b ods. 1 OZ, tak dané ustanovenia vôbec nie je jediným a primárnym ustanovením, podľa ktorého sa má posudzovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Základné parametre sú stanovené v generálnom ustanovení § 53 ods. 1 OZ. Režim § 53b ods. 1 OZ nevyklučuje posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 1 OZ alebo § 53 ods. 4 OZ, ktoré sa uplatnia prednostne, keďže do testu administratívneho stropu podľa § 53b ods. 1 OZ môžu vstúpiť iba tie zmluvné podmienky upravujúce sankcie lege artis, a nie tie, ktoré sú už ex lege neplatné, ako je to v tomto posudzovanom prípade.

17. Žalovaný v následnom vyjadrení zotrval na svojich predchádzajúcich stanoviskách uvedených v podanom odvolaní.

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 365 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

19. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď

vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

20. Predmetom konania je nárok žalobcu voči žalovanému na zaplatenie bezdôvodného obohatenia v sume 5.473,32 eur s príslušenstvom z dôvodu, že zmluva o úvere uzavretá medzi stranami nespĺňa povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovaného je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či v konaní pred súdom prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva strán na spravodlivý súdny proces, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či vec správne právne posúdil.

21. V zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami strán. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesto pre dohady a domnienky. V odôvodnení rozhodnutia súd teda uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, ktoré dôkazy v konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Zákom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu, tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

22. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa žalovaným v odvolaní namietaných skutočností je vyčerpávajúco, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že sa žalovaný s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel.

23. So zreteľom na to, že žalovaný svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatnených odvolacích dôvodov nastolil predmetom odvolacieho prieskumu správnosť skutkových zistení a právneho záveru súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, v odvolacom konaní bola kľúčovou otázkou úplnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere z hľadiska obsahových náležitostí vyžadovaných ustanovením § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch s následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 uvedeného zákona.

24. Súd prvej inštancie podľa odôvodnenia preskúmaného rozsudku správne vyslovil bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru s odkazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, keď mal preukázané zo zmluvy o úvere, ktorú podrobil kontrole, že v zmluve o úvere nie je uvedená odplata podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, § 1 a 1a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka) (§ 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch). Odvolací súd považuje

závery súdu prvej inštancie uvedené v odôvodnení rozhodnutia za náležité a na zdôraznenie ich správnosti predkladá ďalšiu argumentáciu.

25. Podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať odplatu podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, § 1 a 1a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka).

26. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa).

27. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

28. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru z dôvodu absencie podstatnej obsahovej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v zmysle citovaného zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, keď v zmluve nebola uvedená výška odplaty v súlade s § 9 ods. 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z. z.

29. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zák. č. 129/2010 Z. z., poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa). Pre spotrebiteľský úver zák. č. 129/2010 Z. z. v ustanovení § 9 ods. 1, 2 predpisuje ďalšie formálne a obsahové náležitosti. Ustanovenie § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. vymedzuje prípady, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Výklad a aplikácia § 11 ods. 1 citovaného zákona musí byť v súlade so zmyslom a účelom citovaného zákona. Tým, že zákonné dodržanie iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy, ako aj písomnej formy, postihuje zákon bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pokiaľ úverová zmluva uzavretá medzi jej účastníkmi niektorú z náležitostí vymenovaných v § 11 ods. 1 písm. b) zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch neobsahuje, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

30. Účelom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z. z. je zabezpečiť, aby bol spotrebiteľ jasne a bez pochybností a ďalších výpočtov informovaný aká je výška odplaty (t. j. o akú sumu zaplatí veriteľovi navyše oproti poskytnutému úveru). Úverová zmluva je konsenzuálnym kontraktom a už pri uzavretí zmluvy v deň jej uzavretia bez ohľadu na deň poskytnutia spotrebiteľského úveru musia byť dohodnuté jej podstatné obsahové náležitosti. Bolo preto povinnosťou žalovaného v uzatvorenej úverovej zmluve jasne a zrozumiteľne uviesť výšku odplaty podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, § 1 a 1a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka). Tento údaj sa však v zmluve nenachádza. Súd prvej inštancie preto v rozsudku správne konštatuje, že zmluva neobsahovala podstatnú náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, t. j. údaj o výške odplaty. Žalovaný v odvolaní v súvislosti s uvedenou argumentáciou súdu prvej inštancie neposkytuje žiadne odvolacie námietky a vôbec sa nezmieňuje o tom, kde by mal byť uvedený údaj o odplate.

31. Odvolací súd je toho názoru, že princíp ochrany spotrebiteľa vyžaduje transparentnosť zmluvných dojednaní, ktoré sú spotrebiteľovi dodávateľom predkladané k podpisu. Z nich musí byť zrejmé, aké bude finálne finančné zaťaženie príjemcu úveru, lebo len takto informovaný spotrebiteľ môže urobiť spoľahlivú komparáciu na trhu dostupných a ponúkaných úverov bez toho, aby neskôr zistil, že vychádzal zo zámerne skreslených informácií. Problém ochrany spotrebiteľa nespočíva v zákaze obchodných podmienok, ale v možnosti sa s nimi riadne oboznámiť v ich zreteľnom označení, formulácii a možnosti ich po zrelej úvahe akceptovať alebo odmietnuť.

32. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v preskúvanom rozsudku správne uzavrel, že predmetný spotrebiteľský úver vzhľadom na absenciu zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je nevyhnutné považovať za bezúročný a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch.

33. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru znamená, že žalovanému voči žalobcovi vznikla povinnosť vrátiť to, čo mu bolo zaplatené (vrátené) nad rámec istiny čerpaného úveru 24.000,- eur, keďže na strane žalovaného došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia prijatím plnenia bez právneho dôvodu. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplýva, že doposiaľ žalobca zaplatil žalovanému sumu 29.473,32 eur. Z uvedeného ďalej vyplýva, že žalobca zaplatil žalovanému viac, ako to, čo po práve plniť mal. Preto správne súd prvej inštancie uzavrel, že požiadavka žalobcu na vrátenie bezdôvodného obohatenia práve v sume 5.473,32 eur (29.473,32 eur - 24.000,- eur) s príslušenstvom je opodstatnená.

34. Podľa § 298 ods. 1, 2 CSP súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

35. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

36. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

37. Odvolací súd konštatuje, že žaloby upravené v ust. § 137 písm. c) a d) CSP nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP.

38. K naliehavému právnomu záujmu žalobcu na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok odvolací súd konštatuje, že: „žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018).

39. Aj zo znenia ust. § 298 CSP vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednanja.

40. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určenie neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

41. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväznými pre

spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

42. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

43. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí sp. zn. C-473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS.

44. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. V poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 - § 54 OZ. Jedným z prostriedkov súdnej ochrany je i žaloba na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde. S určením určitej zmluvnej podmienky za neprijateľnú je spojený významný právny následok spočívajúci v tom, že dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi, čo vyplýva z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Zákon č. 250/2007 Z. z., ako aj Občiansky zákonník umožňujú spotrebiteľovi aj formou žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky domáhať sa ochrany svojich práv v súdnom konaní bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko tento vyplýval z uvedených právnych predpisov.

45. Odvolací súd uvádza, že pri posudzovaní zmluvnej pokuty ako neprijateľnej podmienky vychádzal súd prvej inštancie z posúdenia dojednanej zmluvnej pokuty, či táto spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nespochybňoval význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a osobitosti právneho úkonu, ako i na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy, ktoré by mali byť vyvážené.

46. Odvolací súd nepospochybňuje, že zmluvná pokuta v prvom rade plní prevenčnú funkciu tým, že hrozba majetkovej sankcie motivuje dlžníka, aby včas a riadne splnil zmluvnú povinnosť a ďalej plní reparačnú funkciu, lebo jej zmyslom je tiež reparaovať na strane veriteľa ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zo strany dlžníka a taktiež predstavuje sankciu pre toho, kto porušil povinnosť. Uvedené však neznamená, že výška zmluvnej pokuty môže byť dohodnutá ľubovoľne, ale zvlášť v prípade spotrebiteľskej zmluvy.

47. Žalovaný právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka a od spotrebiteľskej zmluvy (zmluvy o splátkovom úvere), ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda aj dojednanie o zmluvnej pokute nemôže ovplyvniť. V žiadnom prípade nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 OZ). Žalovaný ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalobcom ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (článok 98), podľa ktorého je v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalovaný ako osoba podnikajúca na trhu s úvermi má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

48. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená zmluvná podmienka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je neplatnou, keď spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keď veriteľ si podľa nej môže duplicitne, popri zákonom úroku z omeškania, ktorý predpokladajú priamo právne predpisy ako sankciu pre dlžníka pre prípad omeškania, uplatňovať sumu 25,- eur pri každom jednotlivom omeškaní žalobcu s úhradou splátky. Odvolací súd to považuje za neprimeranú sankciu, aj s poukazom na skutočnosť, že uvedenú sumu by si veriteľ mohol uplatňovať bez ohľadu na dĺžku omeškania, a teda aj pri omeškaní v trvaní napr. jedného dňa by okrem omeškanej splátky žalobca musel uhradiť sumu 25,- eur navyše ako zmluvnú pokutu. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd nespochybňuje právo veriteľa zabezpečiť splnenie povinnosti dlžníka aj prostredníctvom zmluvnej pokuty, avšak nie vo fakticky neobmedzenom rozsahu (za každé jedno omeškanie), bez presne stanovených pravidiel jej stropu (do výšky určenej podľa právnych predpisov je pre spotrebiteľa neurčité dojednanie).

49. Odvolací súd poukazuje na to, že dojednanie zmluvnej pokuty vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinnosti, ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. Znenie zmluvnej podmienky umožňuje veriteľovi požadovať od dlžníka v podobe sankcií za omeškanie (t. j. okrem zmluvnej pokuty aj úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Toto dojednanie predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu, popri úrokoch z omeškania. Takáto paušálna zmluvná pokuta je neprijateľnou aj bez ohľadu na to, že jej maximálna výška je limitovaná v zmysle príslušných právnych predpisov (§ 3a Nar. vlády SR 87/1995 Z. z.)

50. Po zohľadnení uvedeného odvolací súd dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností spotrebiteľom je neprimerane vysoká, v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. Rovnaká zmluvná podmienka bola pritom vyhlásená za neprijateľnú už rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 11Csp/9/2022-129 zo dňa 6.5.2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 11Csp/9/2022-161 zo dňa 15.6.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9CoCsp/50/2022 zo dňa 23.2.2022.

51. Podľa § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi za odplatu, sankcie za omeškanie s plnením záväzku spotrebiteľa spolu nesmú byť vyššie, ako ustanoví vykonávací predpis.

52. Podľa § 3a ods. 1 a 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov.

53. Zároveň režim § 53b ods. 1 OZ nevyklučuje posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 1 OZ alebo § 53 ods. 4 OZ, ktoré sa uplatnia prednostne, keďže do testu administratívneho stropu podľa § 53b ods. 1 OZ môžu vstúpiť iba tie zmluvné podmienky upravujúce sankcie lege artis, a nie tie, ktoré sú už ex lege neplatné, ako je to v tomto posudzovanom prípade v dôsledku neprijateľnosti.

54. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednaný spor aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia preskúmaného rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu prvej inštancie na strane druhej. Naproti tomu v

priebehu odvolacieho konania žalovaný nepredostrel relevantný argument majúci súvis s prejednávanou vecou, ktorý by bol takej povahy, že by mohol pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie.

55. Odvolacie dôvody uvádzané žalovaným nie sú naplnené.

56. Ďalšie odvolacie argumenty žalovaného odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľa, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností, teda odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

57. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne zdôvodnenie. Nakoľko odvolací súd považuje preskúmaný rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej za vecne správny, keď žalovaný žiadnym relevantným spôsobom správnosť výroku o náhrade trov konania v rozsudku súdu prvej inštancie vychádzajúceho z tzv. zásady úspechu nespochybnil (v prípade ktorého ani odvolací súd nezistil žiadne zjavné dôvody jeho nesprávnosti), nie je jeho odvolanie opodstatnené.

58. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

59. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 ods. 2 CSP po právoplatnom skončení veci.

60. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).